

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу України»
(щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають в податковій заставі)

I. Визначення проблеми

Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна» від 18 січня 2018 року за № 2269-VIII забезпечив суттєве спрощення процедур приватизації, проте не було досягнуто очікуваного позитивного ефекту стосовно високих темпів приватизації. У державній власності залишається значна кількість неефективно працюючих підприємств, у тому числі і ті, права на майно яких обтяжені відповідно до законодавства.

За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України перелік об'єктів державної власності, які рекомендовано припинити шляхом реорганізації або ліквідації, включає 1217 державних підприємств та акціонерних товариств¹.

За даними, наданими суб'єктами управління об'єктами державної власності до Фонду державного майна України з метою внесення до Єдиного реєстру об'єктів державної власності, в Реєстрі обліковується 3,2 тис. суб'єктів господарювання (державних підприємств, їх об'єднань, дочірніх підприємств), з яких щодо 0,2 тис. надано інформацію про порушення справи про банкрутство, з них 156 є балансоутримувачами нерухомого державного майна (більш ніж 18 тис. об'єктів).

Наявність податкових арештів на майно, яке обліковується на державних підприємствах, унеможливує здійснення господарської діяльності та їх приватизацію. У більшості випадків такі підприємства не можуть самостійно погасити податковий борг та потребують пошуку ефективного власника.

Пунктом 92.1 статті 92 Податкового кодексу України визначено, що платник податків може відчужувати майно, що перебуває у податковій заставі, тільки за згодою контролюючого органу, а також у разі, якщо контролюючий орган впродовж десяти днів з моменту отримання від платника податків відповідного звернення не надав такому платнику податків відповіді щодо надання (ненадання) згоди.

Крім цього, на законодавчому рівні відсутній ефективний механізм списання податкового боргу державних та комунальних підприємств, акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 відсотків акцій (часток) яких перебувають у державній власності, щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію.

Отже існує потреба у внесенні змін до Податкового кодексу України» з метою вирішення таких проблем:

---

¹ <https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=f9b47f2c-50ae-41b3-abea-117ff9c4fab8&title=PrezentatsiiniMateriali>

- можливості продажу шляхом приватизації об'єктів державної і комунальної власності, що перебувають в податковій заставі, без згоди контролюючого органу;
- продажу майна, що перебуває у податковій заставі, виключно на електронних публічних торгах;
- запровадження дієвого механізму списання податкового боргу державних та комунальних підприємств щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію;
- унеможливлення корупційних ризиків під час здійснення операцій із заставленим державним або комунальним майном.

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» (щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають в податковій заставі) (далі - проект Закону) розроблено у зв'язку з необхідністю вирішення питання продажу державного або комунального майна, права на яке обтяжені відповідно до законодавства, шляхом його приватизації, що надасть змогу звільнити державу від невластивих функцій та знайти ефективного власника для такого майна. Проект Закону синхронізовано з проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об'єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України».

Також введення запропонованих проектом Закону змін сприятиме збільшенню надходжень до державного бюджету. Законом України від 14 листопада 2019 року № 294-ІХ «Про Державний бюджет України на 2020 рік» Фонду державного майна України встановлено завдання з надходження коштів від приватизації державного майна до державного бюджету обсягом 12 млрд грн на 2020 рік.

Отже, існує нагальна потреба прийняття проекту Закону. Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, стосується удосконалення чинного законодавства.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва*	-	+

Врегулювання зазначеної проблеми не може бути здійснено за допомогою:

- ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

• діючих регуляторних актів, оскільки чинним законодавством порушені питання не врегульовані.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є:

- законодавче врегулювання питання продажу державного або комунального майна, права на яке обтяжені відповідно до законодавства, шляхом його приватизації;

- підвищення ефективності розпорядження державним і комунальним майном;

- звільнення держави від невластивих функцій щодо управління майном, яке знаходиться в податковій заставі та знаходження нового власника для такого майна.

Цей проект регуляторного акта має в цілому сприяти розв'язанню проблеми, зазначеної в попередньому розділі АРВ.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	<i>Залишення існуючої на даний момент ситуації без змін.</i> Така альтернатива досягнення цілей державного регулювання не дасть змоги досягти цілей державного регулювання та може призвести до неефективного розпорядження державним і комунальним майном, що перебуває в податковій заставі.
Альтернатива 2	<i>Прийняття регуляторного акта.</i> Така альтернатива досягнення цілей державного регулювання є найбільш прийнятним та ефективним способом, оскільки внесення зміни до Податкового кодексу України дасть змогу здійснювати продаж об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають в податковій заставі, через процедури приватизації, що дозволить звільнити державу від невластивих функцій, знайти ефективного власника для заставленого майна та забезпечити надходження до державного бюджету у розмірах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Перспектива неефективного розпорядження державним

		та комунальним майном, що перебуває в податковій заставі, навантаження на державний бюджет, пов'язаного з його збереженням та функціонуванням. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не відповідає поставленим цілям.
Альтернатива 2	Звільнення держави від невластивих функцій. Підвищення економічної ефективності розпорядження державним і комунальним майном, що перебуває у податковій заставі, з подальшим його продажем. Пошук ефективного власника для заставленого майна. Забезпечення надходжень до державного бюджету у розмірах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік.	Реалізація закону не потребує додаткового фінансування з Державного бюджету України.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Регуляторний акт не має впливу на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

За даними, наданими суб'єктами управління об'єктами державної власності до Фонду державного майна України з метою внесення до Єдиного реєстру об'єктів державної власності, в Реєстрі обліковується 3,2 тис. суб'єктів господарювання (державних підприємств, їх об'єднань, дочірніх підприємств), з яких щодо 0,2 тис. надано інформацію про порушення справи про банкрутство.

Отже, дія регуляторного акта поширюватиметься на 200 суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	10	190	-	-	200

Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	5	95	-	-	100
--	---	----	---	---	-----

Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	X	X
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	X	X
3	Витрати пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	X	X
4	Витрати пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	X	X
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	X	X
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	X	X
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	X	X
8	Інше, гривень	X	X
9	РАЗОМ (сума рядків: 1+2+3+4+5+6+7+8), гривень	X	X
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	200	Визначатиметься актами Уряду та Фонду
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	X	X

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Витрат не передбачається. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не відповідає поставленим цілям.
Альтернатива 2	Ефективна та прозора приватизація дасть змогу залучити ефективних	Витрат не передбачається.

	власників на підприємства, що вплине на підвищення виробництва у таких суб'єктів господарювання, сприятиме їх розвитку, збільшенню прибутків, і, як наслідок, створення нових робочих місць, підвищення заробітної плати, збільшення податків до державного бюджету.	
--	--	--

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

За результатами опрацювання альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання здійснено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Залишення без змін чинного законодавства не дозволить досягти цілей державного регулювання.
Альтернатива 2	4	Розроблення проєкту Закону та його прийняття дозволить досягти цілей державного регулювання.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Перспектива неефективного розпорядження державним та комунальним майном, що перебуває в податковій заставі, та недоотримання надходжень до державного	Цей спосіб не може бути застосований, оскільки не дасть змоги досягти поставлених цілей. Залишення без змін чинного законодавства може призвести до консервації наявного стану заставленого майна, що не сприятиме вирішенню проблем і, як

		<p>бюджету, що негативно вплине на виконання соціальних програм та забезпечення соціальних гарантій для населення. Витрати держави на утримання такого майна, зменшення податків до державного бюджету внаслідок неспроможності розвитку та модернізації підприємств.</p>	<p>наслідок, може призвести до неефективного його використання. Забезпечення надходження до державного бюджету у розмірах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік.</p>
Альтернатива 2	<p>Спрощення продажу заставленого майна через процедури прозорості приватизації, удосконалення механізмів приватизації, скорочення строків приватизації, підвищення економічної ефективності продажу об'єктів; збільшення надходжень від приватизації до державного бюджету, що забезпечить виконання соціальних програм та соціальних гарантій для населення. Ефективна прозора приватизація дасть змогу залучити ефективних власників на підприємства, що вплине на підвищення виробництва, їх конкурентоспроможність, сприятиме їх розвитку, збільшенню прибутків, і, як наслідок, створення нових робочих місць, підвищення заробітної плати.</p>	<p>Якщо громадянин, суб'єкт господарювання є покупцем заставленого майна – витрати пов'язані лише з придбанням такого майна та оформленням відповідного договору. Додаткових витрат не передбачається.</p>	<p>Розроблення проекту Закону є єдиним оптимальним способом у досягненні зазначених цілей державного регулювання, який дасть змогу спростити механізми продажу заставленого майна, оптимізувати законодавство з питань приватизації, удосконалити механізми та процедури приватизації, прискорити процеси приватизації, підвищити економічну ефективність продажу об'єктів. Забезпечення надходження до державного бюджету у розмірах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік.</p>

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Цей спосіб не може бути застосований, оскільки не дасть змоги досягти поставлених цілей. Залишення регуляторного акта без змін може призвести лише до консервації наявної проблеми і не сприятиме її вирішенню і, як наслідок, може призвести до недоотримання надходження інвестицій в українські підприємства.	Х
Альтернатива 2	Розроблення проекту Закону є єдиним оптимальним способом у досягненні поставлених цілей, який дасть змогу уніфікувати та оптимізувати законодавство з питань приватизації, удосконалити механізми та процедури продажу, прискорити процеси приватизації, підвищити економічну ефективність продажу об'єктів та забезпечить надходження до державного бюджету у розмірах, визначених Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік.	Оцінка можливостей запровадження акта та дотримання суб'єктами господарювання його положень – висока, оскільки запровадження запропонованого акта забезпечить високу вірогідність досягнення поставлених цілей.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

З метою звільнення держави від невластивих функцій та пошуку ефективного власника для заставленого майна проектом Закону пункт 92.1 статті 92 Податкового кодексу України доповнюється нормою щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають в податковій заставі, через процедури приватизації.

У статті 95 щодо продажу майна, що перебуває у податковій заставі, визначено, що продаж майна платника податків здійснюється виключно на електронних публічних торгах. Порядок продажу майна платника податків на електронних публічних торгах затверджуються Кабінетом Міністрів України. Визначено порядок взаємодії державного органу приватизації та контролюючого органу при продажу об'єктів права державної та комунальної власності, що перебувають у податковій заставі.

Підрозділ 10 «Інші перехідні положення» розділу XX «Перехідні положення» доповнено новим пунктом 2⁵ про списання податкового боргу (у тому числі встановлений судовими рішеннями та реструктуризований)

державних та комунальних підприємств, акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 відсотків акцій (часток) яких перебувають у державній власності, щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію. Суми, списані відповідно до положень цього пункту не включаються до доходів та витрат учасників процедури списання. Контролюючі органи в межах їх компетенції у порядку, передбаченому для списання безнадійного податкового боргу, здійснюють списання зазначених сум протягом десяти робочих днів з дня направлення відповідним органом приватизації повідомлення про прийняття ним рішення про приватизацію підприємства.

Ефективне розв'язання визначеної проблеми потребуватиме, крім реалізації норм цього Закону, також внесення відповідних змін до законодавства з питань приватизації шляхом прийняття єдиним пакетом з проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об'єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України», який синхронізовано з цим проектом закону.

Для впровадження регуляторного акта органами влади потрібно буде привести нормативні підзаконні акти, які стосуються питань розпорядження та продажу державного та комунального майна, яке перебуває у податковій заставі, у відповідність до прийнятого Закону.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових витрат та ресурсів органів державної влади та суб'єктів господарювання.

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідне для здійснення регулювання, розробником не проводилося, оскільки прийняття проекту Закону стосується великих та середніх суб'єктів господарювання.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта необмежений у часі. Разом з тим він може змінюватися з урахуванням майбутніх змін до законодавства, що впливатимуть на цей акт.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показниками результативності регуляторного акта визначено:

- розмір надходжень від приватизації до Державного бюджету України;
- кількість приватизованих об'єктів;
- розмір інвестицій на приватизовані об'єкти;
- кількість робочих місць на приватизованих об'єктах.

Проект Закону оприлюднений на офіційному вебсайті Фонду з метою обговорення та отримання від фізичних, юридичних осіб, суб'єктів господарювання зауважень та пропозицій.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відповідно до законодавства здійснюватиметься базове, повторне та періодичне відстеження результативності регуляторного акта у строки, установлені статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через рік після набрання чинності цим регуляторним актом шляхом аналізу процесу приватизації з використанням показників результативності.

Повторне відстеження результативності дії регуляторного акта планується здійснити не пізніше двох років з дня набрання чинності цим регуляторним актом шляхом аналізу процесу приватизації з використанням показників результативності.

Періодичне відстеження результативності дії регуляторного акта буде проведено раз на три роки, починаючи з дня закінчення заходів проведення повторного відстеження результативності дії регуляторного акта, шляхом аналізу процесу приватизації.

Метод проведення відстеження результативності регуляторного акта – статистичний.

Голова Фонду

Дмитро СЕННИЧЕНКО